

**СОВЕТ ЧЕРНЫШЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422710, Республика Татарстан, Высокогорский район,
д.Чернышевка, ул. Клубная, 1

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЧЕРНЫШЕВКА АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

422710, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Чернышевка авылы, Клуб урамы, 1

тел./факс 8(84365) 73-5-05, e-mail: Chern.Vsg@tatar.ru

РЕШЕНИЕ
«30» май 2018 ел

КАРАР
№ 139

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевка авыл
жирлеге территориясендә төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апрелендәге 711/ПР номерлы «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эчендәге районнар территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәр раслау турында» боерыгы нигезендә, «Чернышевский авыл жирлеге, Чернышевский авыл жирлеге советы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә,

КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү кагыйдәләрен» кушымта нигезендә расларга.

2. Чернышевский авыл жирлеге Советының «Чернышевский авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү, чисталык һәм санитария тәртибен тәмин итү кагыйдәләрен раслау турында» 2015елның 26 маендагы 264 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Биектау муниципаль районының Интернет челтәрендәге рәсми сайтта <http://vysokaya-gora.tatarsta.ru/> һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә тиеш. <http://pravo.tatarsta.ru/>.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Чернышевка авыл жирлеге башлыгы
Биектау муниципаль районы

О.А.Маланин

Кагыйдә муниципаль берәмлек территориясендә төзекләндерү Чернышевка авыл жирлеге, Биектау муниципаль районы Татарстан Республикасы.

1. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Төп нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевский авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевский авыл жирлеге территориясен (алга таба - жирлек) санитария кагыйдәләре нигезендә жыештыру һәм карап тоту эшләрен башкару тәртибен билгели һәм жирлектә чисталыкны һәм тәртипне тәмин итү буенча бердәм нормалар һәм таләпләр, алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча таләпләр, тиешле биналарның һәм корылмаларның тышкы кыяфәтенә һәм коймаларын, аларны төзекләндерү һәм даими башкару буенча эшләр исемлеген билгели, шулай ук аларның биналары (биналары) һәм корылмалары милекчеләренәң жирлек территориясен төзекләндерә торган территорияләренә (шул исәптән жирлек территорияләрен) төзекләндерү урыннарында катнашу тәртибен билгели.

1.2. "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 июнендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон, 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы "Житештерү һәм куллану калдыклары турында" Федераль закон, "Әйләнә-тирә мохитне саклау турында" 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, "Төзелешне оештыру", СНиП-89-80 "Сәнәгать предприятиеләренәң санитар-эпидемиологик иминлеге турында" Федераль закон, 2.07.01-89 "Шәһәр төзелеше төзелеше. "Эшләренәң житештерү һәм кабул итү кагыйдәләре" шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү", СНиП III-10-75 "Эшләренәң житештерү һәм кабул итү кагыйдәләре. Территорияне төзекләндерү", Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2017 елның 13 апрелдәге N 711/пр (алга таба - Методи) боерыгы белән расланган муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү буенча нормалар һәм кагыйдәләр эшләү буенча методик тәкъдимнәр (алга таба - Методик тәкъдимнәр), Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевские сельское поселение» муниципаль берәмлеге уставы.)

1.3. Жирлектәге территорияләренәң төзекләндерү һәм санитар тоту өчен жаваплы субъектлар булып тора:

1) дәүләт яки муниципаль милектәге территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча - әлеге объектларның хужалары һәм (яки) аннан файдаланучылары (физик һәм юридик затлар);

2) дәүләт яки муниципаль милектә булган, өченче затларга биләүгә һәм (яки)

файдалануга тапшырылмаган территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча-дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары;

3) милекнең башка рәвешләрендәге территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча - объектлар һәм территорияләр милекчеләре (физик һәм юридик затлар).

Территорияләрне төзекләндерү һәм санитар тоту буенча бурычлар йә төзекләндерү һәм санитар карап тоту өчен җаваплы субъектлар йә төзелгән килешүләр нигезендә башка затлар тарафыннан үтәлә.

1.4. Территорияләрне җыештыру һәм санитар тәртиптә тоту, эшләрне башкаруны координацияләү, эшләрне башкару срокларын һәм сыйфатын тикшереп тоту буенча килешүләр һәм муниципаль контрактлар төзү Биектау муниципаль районы башкарма комитетына йөкләнә.

1.5. Әлеге Кагыйдәләр ведомствога карауларына һәм милек рәвешләренә, шәхси эшмәкәрләргә, жирлек территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы барлык гражданнар (алга таба - оешмалар һәм гражданнар) тарафыннан барлык оешмаларны (алга таба - оешмалар һәм гражданнар) үтәү мәҗбүри.

Статья 2. Төп терминнар һәм төшенчәләр

2.1. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре - Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, шулай ук Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү элементларына карата таләпләрне, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткәрү тәртибен һәм вакытын билгели торган муниципаль хокукый акт;

2.2. Территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив җайланмалар, үсемлек компонентлары, төрле җиһазлар һәм бизәү төрләре, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат.

2.3. Шәһәр мохите-ул билгеле бер территориядә яшәү мохитен характерлаучы һәм бу территориядә яшәүнең уңайлылыгын билгели торган табигый, архитектура-планлаштыру, экологик, социаль-мәдәни һәм башка факторлар җыелмасы. Әлеге документ кысаларында «шәһәр мохите» төшенчәсе шәһәр һәм авыл жирлекләренә карата да кулланыла.

2.4. Юл өслегенә капитал ремонт ясау-юл киеме һәм өслек, Җир өслеге һәм юл корылмалары тулысынча торгызыла торган эшләр комплексы, туган конструкцияләрне һәм детальләрне алмаштыра яки аларны иң нык һәм озак вакытка алыштыра, ремонтлана торган юл өчен билгеләнгән нормалар чикләрендә автомобильләрнең хәрәкәт интенсивлыгы артуны һәм төп йөкләнешләрен исәпкә алып, юлның геометрик параметрларын арттыра.

2.5. Шәһәр мохитенең сыйфаты-территориянең һәм аның өлешләренең комплекслы характеристикасы, ул халыкның төрле катламнары өчен көндәлек тормыш уңайлыгының дәрәжәсен билгели.

2.6. Шәһәр тирәлеген комплекслы үстерү-жирлек тормышының барлык дәрәжәләрендә иң яхшы тәҗрибәләрен һәм технологияләрен яхшырту, яңарту, трансформацияләү, куллану, шул исәптән инфраструктура, идарә итү, технологияләр, шәһәр халкы һәм ширкәтләр арасында коммуникацияләрне үстерү.

2.7. Шәһәр мохитенең сыйфат критерийлары - шәһәр мохитенең сыйфат параметрларын үлчәүгә туры килә торган сан ягыннан һәм сыйфат ягыннан.

2.8. Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы-жирлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм кызыклы тирәлек булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашуы.

2.9. Шәһәр мохитенең сыйфатын бәяләү-халыкның тормыш сыйфатын күтәрү һәм территориянең жәлеп итүчәнлеген арттыру максатларында территорияне төзекләндерү һәм үстерү буенча чаралар исемлеген әзерләү һәм нигезләү өчен жирлек территориясендә шәһәр тирәлеге элементларының билгеләнгән критерийларга туры килү-килмәве турындагы объектив таныклыкларны алу процедурасы.

2.10. Жәмәгать киңлекләре-жирлек территорияләре, алар халык өчен даими ачык, шул исәптән мәйданнар, урамнар, жәяүлеләр зоналары, скверлар, парклар. Статусы жәмәгать пространствасы күздә тоту булмау өчен түләү баруы. Ижтимагый киңлекләр резидентлар һәм кунаклар тарафыннан төрле максатларда, шул исәптән аралашу, ял итү, спорт белән шөгыйльләнү, гражданныр жылышылары үткәрү, эшмәкәрлек эшчәнлеге алып бару, гамәлдәге законнар таләпләрен исәпкә алып файдаланыла ала.

2.11. Төзекләндерү объектлары - жирлек территориясендә төзекләндерү эшләре алып барыла.

2.12. Юл-торақ һәм магистраль урамнарның машиналар йөрү өлешләренә, борылыш мәйданнарына яқын юл.

2.13. Төзекләндерү проекты-текст һәм график формадагы материаллардан торган һәм территорияне һәм башка төзекләндерү объектларын төзекләндерү буенча проект чишелешләрен (шул исәптән чәчәкләрен) билгели торган документлар.

2.14. Төзекләндерү объекттын үстерү-гамәлдәге Төзекләндерү объектларының, аларның аерым элементларының яңа һәм сыйфатлы торышын яхшыртуга юнәлдерелгән эшләренә тормышка ашыру.

2.15. Төзекләндерү объекттын карап тоту-төзекләндерү объектларының, аларның аерым элементларының тиешле техник, физик, эстетик халәтендә тоту.

2.16. Шәһәр тирәлеге субъектлары-торақ пунктта яшәүчеләр, аларның жәмәгатьчелеге, ижтимагый, эшлекле оешмалар, хақимият органнары һәм торақ пункт үсешенә йогынты ясый торган башка социаль-икътисадыый тормыш субъектлары вәкилләре.

2.17. Каты өслек - юл киёмнәре составындагы юл катламы.

2.18. Территорияләренә жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чар, карны жыю, чыгару, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар.

2.19. Муниципаль заказчы – Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлеге башкарма комитеты яки аның тарафыннан жирлекне төзекләндерү, жыештыру һәм санитар чистарту буенча эшләр башкаруга, хезмәт күрсәтүгә вәкаләтле органы.

2.20. Махсулаштырылган оешма-санитар чистарту һәм төзекләндерү өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезендә эшчәнлек алып баручы, кирәкле ресурслар һәм тиешле рөхсәт документлары (лицензия) булган предприятие, оешма, учреждение яки юридик зат оештырмыйча эшкуар.

2.21. Калдыкларны туплау-аларны алга таба эшкәртү, утильләштерү,

зарарсызландыру, урнаштыру максатларында унбер айдан да артык вакытка калдыклар туплау.

2.22. Подрядчы-Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә заказчылар белән төзелә торган подряд килешүе һәм (яки) муниципаль контракт буенча эшләрне башкаручы физик һәм юридик затлар.

2.23. Шәһәр территориясе-жирлекнең юридик һәм физик затларга милек хокукында яисә башка хокукта (арендадан тыш) булмаган территориясе.

2.24. Предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр һәм башка хужалык итүче субъектлар территориясе-мәйданы, чикләре, урыны, хокукый статусы һәм законда каралган хокукларда юридик һәм физик затларга максатчан билгеләнеше белән бирелгән (беркетелгән) башка характеристикалары булган территория.

2.25. Якындагы территория-биш һәм унбиш метрдан да ким булмаган территория, шул исәптән тротуарлар, газоннар һәм яшел зоналар, турыдан-туры биналар, корылмалар, шул исәптән индивидуаль торак йортлар чикләренә, шулай ук предприятие, оешма, учреждение, башка хужалык итүче субъектлар һәм индивидуаль торак йортлар территориясе чикләре буенча билгеләнгән киртәләргә туры килә.

Якындагы территориядә 0-15 метр интервалында юл якын-тирә территориянең барлык объектлар өчен, шул исәптән индивидуаль торак йортларны да кертеп, якын-тирәдә урнашкан очракта, юлның якын чите яки бордюрный таш булып тора, ул урамның машиналар йөрү өлешен чикли.

Бер-берсенә якын урнашкан объектлар (ишегалды эчендә) өчен төрле милек формасындагы һәм хезмәт күрсәтүнең гомуми территориясе белән жыештыру чиге тигез арада уза. Линия корылмаларының һәм коммуникацияләрнең жир өсте өлешләренә якын-тирә территория-корылмаларның һәм коммуникацияләрнең тышкы линиясеннән һәр якка 6 метрдан да ким булмаган жир участогы.

Аерым торучы объектлар өчен якындагы территория радиусы элге объектның жир кишәрлеге чикләреннән унбиш метр тәшкит итә. Янәшәдәге территория бушлык, шәһәр урманнары, башка төзелмәгән территорияләр булган очракта, янәшәдәге территориянең кинчеге аерым торучы объектлар буларак билгеләнә.

2.26. Беркетелгән территория - элге территорияне төзекләндерү һәм санитар тоту максатларында физик һәм юридик затлар яки шәхси эшмәкәрләр белән килешү, килешү нигезендә беркетелгән ижтимагый әһәмияттәге (гомуми файдаланудагы территория, якын-тирә территория) территориянең бер өлеше.

2.27. Каты коммуналь калдыклар-физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында физик затлар тарафыннан аларны торак урыннарда куллану процессында үз Куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча охшаш калдыклар керә.

Калдыкларның элге төрен барлыкка китерү нормативлары муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

2.28. Территорияләрне санитар чистарту - каты көнкүреш калдыкларын жыю, чыгару.

2.29. Рөхсәтсез чүп-чар ташлау-житештерү һәм куллану калдыкларының үз

белдекләре белән ташлану (урнаштыру) яки 50 кв.метрдан артык мәйданда һәм 30 кубометрдан артык мәйданда жыелуы нәтижәсендә барлыкка килгән.

2.30. Ишегалды территориясе - торак бина янындагы һәм анда яшәүче затларның гомуми кулланылышында булган, периметр буенча торак биналар, корылмалар һәм киртәләр белән чикләнгән жир кишәрлегенә бер өлеше.

2.31. Вакытлыча төзелеш - төзелешкә рөхсәт бирүне таләп итми торган капитал төзелеш объектлары булмаган объектлар, тирәнрәк фундаментлар, жир асты биналары төзүне күздә тотмый, инженерлык коммуникацияләрен су астына алуны таләп итми һәм эшнең чикләнгән вакыты белән характерлана. Аларга павильоннар, киосклар, навеслар, палаткалар, металл гаражлар һәм башка шундый объектлар керә.

2.32. Газон-төзекләндерү элементы, ул үз эченә кискен үләнне һәм башка үсемлекләргә ала.

2.33. Күләме 2 м² дан артмаган конструкция дивары өслеге буенда урнашкан элмә такталар реклама характерындагы мәгълүматлар булмаган федераль законнар нигезендә кулланыучыга мәжбүри мәгълүматны ачу яки тарату өчен билгеләнгән.

2.34. Жәмәгать транспорты тукталышы-павильон, эскәмияләр һәм урналар белән жиһазландырылган, чикләре һәм тукталышлары белән жиһазландырылган, бер үк вакытта жәмәгать транспортының кимендә 2 чарасын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән территория.

2.35. Тротуар-1 метрдан да ким булмаган киңлектәге урамнар һәм юллар буенда каты өслеккә ия жәяүлеләр зонасы.

2.36. Урам - транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен жайлаштырылган яисә жайлаштырылган, жир полосасы яисә торак пунктлар чикләрендә урнашкан ясалма корылманың өслеге, шул исәптән тиз йөрешле һәм көйләнә торган магистраль юлы, жәяүлеләр һәм парк юлы, фәнни-житештерү, сәнәгать һәм коммуналь-склад зоналарында (районнарда) юл.

2.37. Биналарның фасады-бинаның тышкы ягы яки корылманың.

2.38. Яшел үсентеләр-агач, агач-куак, куак һәм үлән үсемлекләре-ясалма һәм табигый үсемлекләр.

2.39. Яшел үсентеләргә зарарлау-жир өсте өлешенә һәм тамыр системасына механик, химик һәм башка зыян китерү, үсешне туктатмау.

2.40. Яшел үсентеләргә юк итү-үсешнең туктатылуына китерә торган яшел үсентеләргә зарарлау.

2.41. Яшел утыртмаларның торгызу бәясе-Муниципаль милеккә яшел үсентеләргә зыян китергән өчен түләнә торган, яшел үсентеләргә санкцияләnmәгән күчереп утыртканда яисә сүткәндә, шулай ук аларны зыян күргән яки юк иткәндә алына торган зыянны матди компенсацияләү . ;

2.42. Стационар ваклап сату сәүдә чөлтәре-махсус жиһазландырылган һәм сәүдә алып бару өчен билгеләнгән биналарда (павильоннар, киосклар) урнашкан объектлар.

2.43. Стационар булмаган вак-төяк сәүдә чөлтәре-төрле һәм күпләп сату (палаткалар, прилавкалар, лоткалар, арбалар, кәржиннәр, автоприцеплар, автолавкалар, автоцистерналар һ.б.) принципларында эшли торган объектлар, аларны урнаштыру жирлек башкарма комитеты раслаган стационар булмаган сәүдә объектларын урнаштыру схемасы белән билгеләнгән.

2.44. Кулланыучылар-милекчеләр, арендаторлар, баланс тотучылар, жирдән файдаланыучылар.

2.45. Яшел хужалык объекты-үсемлекчелек (чүптән тыш), билгеле бер территориядә архитектура-Ландшафт ансамбле, шул исәптән Яшел хужалык жиһазлары (парклар, урман парклары, скверлар, газоннар, яшел зоналар һ.б.).

2.46. Жирлек территориясен чистартуның Генераль схемасы - ул калдыкларны жыю, даими рәвештә бетерү, урнаштыру, шулай ук калдыкларны жыю, зарарсызландыру һәм эшкәртү методларын, торак пунктларның территорияләрен чистарту һәм жыештыру системасы өчен махсус машиналар, механизмнар, жиһазлар һәм инвентарьлар, калдыкларны урнаштыру һәм эшкәртү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм рекультивацияләү, калдыкларны изоляцияләү, урнаштыру һәм эшкәртү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм рекультивацияләүнең максатчанлыгын билгели һәм тәэмин итә торган территориаль-планлаштыру документы булып тора., әйләнә-тирә мохиткә зарарлы матдәләрнең элэгүен булдырмау максатларында, махсус саклагычларда алга таба да файдаланылырга тиеш түгел.

2 бүлек. САНИТАРНАЯ ОЧИСТКА ҺӘМ БЛАГОУСТРОЙСТВО ТЕРРИТОРИЯЛӘР НИГЕЗЛӘРЕ

3 статья. Жирлек территориясен санитар чистарту

3.1. Юридик һәм физик затлар, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, алар милек хокукында яисә жир кишәрлекләренә һәм аның янәшәсендәге территорияләренә (предприятиеләренә, оешмаларның, учреждениеләренә территорияләрендә) милек хокукында яисә башка асылмалы хокукында (хосусый йорт биләмәләре, предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр территорияләрендә) булган кануннар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүнең (юллар, тротуарлар, газлар, кече архитектура формалары, яктырту, суотводлар һ.б.) элементларын үз вакытында һәм сыйфатлы чистартуны һәм жыештыруны тәэмин итәргә, төрле хужалык һәм вакытлыча төзелгән корылмаларны үз белдекләре белән төзүне булдырмау тиеш. 3.2. Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм кеше сәламәтлеге өлкәсендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә каты көнкүреш калдыкларын жыю, вакытлыча саклау, даими алып китү системасын оештыру

3.3. Житештерү һәм куллану калдыклары халык һәм яшәү тирәлегенә өчен куркынычсыз булырга һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, жирле үзидарә органнарының санитар кагыйдәләре һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырылырга тиешле житештерү, куллану, зарарсызландыру, транспортлау, саклау һәм күмелергә тиеш.

3.4. Жирлек территориясен чистарту һәм чистартуның барлык төрләре буенча чаралар үткөрү чираты, эш күләмнәре, чистарту системасы объектларын жыю системасы һәм методлары, урнаштыру билгеләнгән тәртиптә расланган генераль чистарту схемасы нигезендә билгеләнә.

3.5. Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләnmәгән чүплекләрдә урнаштырган затларны ачыклау, житештерү һәм куллану калдыкларын бетерү һәм чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү муниципаль Төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә әлеге территорияләргә жыештыруны тәэмин итәргә тиешле затлар исәбенә башкарыла.

3.6. Жир кишәрлегендә, торак яки торак булмаган бинада үзенең көнкүреш һәм хужалык эшчәнлеген башкаручы, аренда килешүе яки милекче белән башка

килешү нигезендә калдыкларны жыю, чыгару һәм утильләштерүне мөстәкыйль оештырмаган очракта, әлеге житештерүче калдыкларын жыю, чыгару һәм утильләштерү буенча бурычлар алда аталган күчемсез милек объектлары милекчесенә йөкләнә.

3.7. Каты коммуналь калдыкларны жыюның билгеләнгән тәртибен тәэмин итү һәм аны үткәрү өчен җаваплылык калдыкларны жыю һәм вакытлыча саклау урыннарының милекчеләренә йөкләнә.

3.8. Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны чыгару әлеге ремонтны башкаручы затлар тарафыннан мөстәкыйль башкарыла.

3.9. Конкрет махсулаштырылган оешмаларга, юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданныр тарафыннан беркетелгән гомуми кулланылыштагы урыннарны, майданнарны, урамнарны һәм юл чөлтәрен чистарту эшләрен оештыру Чернышевка авыл җирлегә башкарма комитетына йөкләнә.

3.10. Конкрет махсулаштырылган оешмаларга, юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнырга беркетелгән гомуми кулланылыштагы урыннарны, майданнарны, урамнарны һәм юл чөлтәрен чистарту өчен җаваплылык муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә подрядчыга йөкләнә.

3.11. Бүлү полосаларының санитар торышы, шулай ук юл йөрү өлешендәге коймаларны, тротуарларны һәм юлларны төзекләндерүнең башка элементларын карап тоту буенча эшләренә оештыру муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә муниципаль заказчыга йөкләнә.

3.12. Аеру полосаларының санитар торышы, шулай ук юлларның машиналар йөри торган өлешә коймаларын, тротуарларны һәм юлларны төзекләндерүнең башка элементларын карап тоту өчен оператив идарә хокукында булган затларга җаваплылык йөкләнә.

3.13. Эшләренә оештыру һәм ваклап сату урыннарының санитар торышы һәм хөзмәтләр күрсәтү өчен җаваплылык әлеге төр эшчәнлекне гамәлгә ашыручы затларга ваклап сату (күчмә) сәүдәсен оештыру хокукына рөхсәт нигезендә йөкләнә.

3.14. Якын-тирә газоннарда, сәүдә палаткалары, киоск һ. б. түбәләрдә савытлар саклау рөхсәт ителми.

3.15. Жәмәгать транспорты тукталышларын карап тоту һәм санитар торышы өчен эшләренә оештыру (баланстагы тукталышлардан тыш) муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә муниципаль заказчыга йөкләнә.

3.16. Жир өсте һәм грунт суларын урамнандан, юллардан, тротуарлардан бүлөп бирү өчен билгеләнгән канауларны, торбаларны һәм дренажларны карап тоту һәм чистарту, яңгыр канализациясә коллекторларын һәм яңгыр кабул итү коеларын чистарту өчен җаваплылык муниципаль заказчыга бюджет финанславы нигезендә йөкләнә. Ведомство су бүлү корылмалары һәм системалары тиешлә ведомстволарга яки Коммуналь предприятияләр белән килешүләр буенча хөзмәт күрсәтелә.

3.17. Электр тапшыру линияләрен, газ, су үткәргеч һәм жылылык чөлтәләрен, трансформатор подстанцияләрен (ТП), бүлү пунктларын (РП) урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бүлөп бирелгән территорияләренә жыештыру һәм чистартуны әлеге чөлтәләрдән, электр тапшыру линияләрен һәм объектларны файдаланучы оешмалар көчә һәм чаралары белән башкарырга киңәш ителә. Әлеге пунктта күрсәтелгән чөлтәр хужасыз булса, территорияләренә жыештыру һәм чистартуны хужасыз мөлкәтнең сакланышын тәэмин итү һәм алардан файдалану турында килешү төзелгән оешмалар башкарырга киңәш ителә.

3.18. Жәмәгать бәдрәфләрен карап тоту һәм Санитар торыш өчен эшләренә

оештыру, жәмәгать бәдрәфләренен санитар нормаларына туры китереп, объектлар балансында булган предприяттиеләргә йөкләнә.

3.19. Чернышевка авыл жирлегә башкарма комитеты карары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкаруга гражданнырны жәлеп итү зарур.

3.20. Жирлек территориясендә тыела:

- территорияләрне металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, шлак һәм башка калдыклар белән пычрату, ягулык-майлау материаллары, нефть продуктлары белән пычрату, калдыклар чүплегә урнаштыру . ;

- калдыкларны, калдыкларны жыю өчен махсус бирелгән урыннардан һәм контейнерлардан тыш, урнаштыру, юынты суларны су бүлү каналларына, кюветларга, рельефка, яңгыр канализациясенен Су кабул итү коеларына ташлау;;

- стационар булмаган сәүдә объектларын, шулай ук ял итү өлкәсендә хезмәт күрсәтү өлкәсе объектларын (аттракционнар, надувные батутлар, велосипедларны прокатка алу, роликлар һәм халыкның ялын һәм күңел ачуын оештыру өчен файдаланыла торган башка шундый объектлар), билгеләнгән тәртипне бозып урнаштыру.;

- Яшел утыртмаларда (агачларда, куакларда һ. б.), Көнчыгыш торбаларда, урам коймаларында, асфальт һәм плитка катламнарында һәм бу максатлар өчен билгеләнмәгән башка урыннарда реклама-мәгълүмати материаллар урнаштырырга;;

- автотранспорт чараларын юарга һәм чистартырга, елга һәм сулыклар ярларында, ишегалларында һәм урамнарда, күпләп йөри торган урыннарда, елга һәм сулыклар ярларында кер юу һәм келәмнәр ясарга;;

- йөкне сүс белән ташу, тракторларны авыл урамнарына асфальт белән капланган чабу;

- юлларны пычратучы, тузанлы йөкләр, эретмәләр, яфраклар, брезент капламыйча калдыклар, бу максатлар өчен жиһазланмаган машиналарда сыек йөкләр ташырга;;

- урамнарны, мәйданнарны, гомуми файдаланудагы ишегалды территорияләрен жир эшләре башкаруга тиешле рөхсәттән башка казу, шулай ук жир эшләрен башкаруга рөхсәт белән билгеләнгән срокта казу урыннарын тиешле халәткә китерү буенча чаралар күрмәскә ;

- бу максатлар өчен билгеләнмәгән грунт, чүп-чар, калдыклар, кар, бозны чүп-чардан арындыру һәм чүп-чардан арындыру;;

- урамнарда, тротуарларда, газоннарда төзелеш материалларын туплау, гамәлдәге законнарны бозып, квартал эчендәге юлларны һәм йортларга керү юлларын ябу;

- тәртип, кәгазь, чүп-чарны газоннарда, тротуарларда, урам, мәйдан, ишегалды территорияләренә, паркларда, скверларда һәм башка жәмәгать урыннарына ташларга;;

- бакча диваннары, эскәмияләр, пачкаты, чүп савытларын, урам утлары фонарьларын бозарга яки юк итәргә, башка кече архитектура формалары;

- биналарда һәм корылмаларда язулар ясарга һәм кияргә;

- сметаларны һәм көнкүреш калдыкларын кое капкачларына, яңгыр канализациясенен Су кабул итү рәшәткәләренә, лотокларга, кюветларга ташларга;;

- чүп-чарны, яфракларны һәм коры үләнне, тараны, житештерү калдыкларын яндыру, учак ягу, шул исәптән предприяттиеләрнен һәм шәхси йортларның эчке территорияләрендә;

- әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда урам сәүдәсен оештырырга;
- челтәрләргә һәм коммуникацияләргә үз белдеген белән тоташырга;
- фасадларны үз белдеген белән үзгәртеп корырга, барлык типтагы гаражлар урнаштырырга, билгеләнмәгән урыннарда тышкы мәгълүматны йөртүчеләр, кече архитектура формалары урнаштырырга, жир кишәрлекләренен киртәләрен тиешле рөхсәтсез урнаштырырга . ;
- яшел үсентеләрне ватарга, бозарга һәм юк итәргә, кәүсәләрдәге үз белдеген белән үрчетелгән пычакларны, гамак һәм таган агачларына элөп куярга, киём киптерү өчен бауларга элөп куярга, аларга кадак сугарга.;
- повреждать һәм уничтожить газоннар;
- балалар һәм спорт майданчыкларында, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәктәпләр һәм башка уку йортлары территорияләрендә, сәламәтлек саклау объектлары һәм административ учреждениеләр территорияләрендә, газларда, халыкның ял итү урыннарында, шулай ук атларны, хайваннарны һәм башка хайваннарны, һәм халыкны күпләп коендыру өчен билгеләнгән урыннарда сулыкларга жибәрергә..

4 статья Төзекләндерү элементлары

4.1. Яшелләндерү-территорияне төзекләндерү һәм Ландшафтлы оештыру элементы, ул жирлек тирәлеген үсемлек компонентларын актив кулланып формалаштыруны, шулай ук жирлек территориясендә элек барлыкка килгән яки башта булган табигый мохитне саклауны тәмин итә.:

4.1.1. Яшелләндерүнең төп төрләре булып массивлар, төркемнәр, солитерлар, тере киртәләр, кулислар, боскетлар, шпалерлар, газоннар, чәчәкләкләр, утыртмаларның төрле төрләре (аллея, гади, букет һ.б.) тора.

Объектларны реконструкцияләү, урамнар, майданнар, парклар, скверлар территорияләрендә яңа агач һәм куаклар утырту, скверларны һәм паркларны чәчәкләр белән бизәү, шулай ук ландшафт архитектурасы объектларын капитал ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләре Чернышевка авыл жирлеген башкарма комитеты белән килешеп кенә башкарыла.

4.1.2. Объектлар территорияләрен яшелләндерүне проектлаганда киңәш ителә:

- гамәлдәге үсемлекне, агач үсемлекләренен һәм үлән катламының торышын бәяләргә;

- агач үсемлекләренен корыган зыяннарын ачыклау, аларны бетерү буенча чаралар эшләү;

- ял итү зонасының гомуми майданының 80% ыннан да ким булмаган күләмдә үлән катламын, агач-куак һәм яр бие үсемлекләрен саклауны тәмин итәргә.

4.1.3. Жирлек территориясендә ике төрле яшелләндерү кулланыла: стационар - үсемлекләрен грунтка утырту һәм мобиль-үсемлекләрен махсус күчмә савытларга утырту (контейнерлар, вазоннар һ.б.).

4.1.4. Су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу һәм канализация, газ, жылылык белән тәмин итү, электр линияләре инженерлык челтәрләреннән 2 метрдан да ким булмаган арада агачлар утыртуны гамәлгә ашырырга.

4.2. Катлам:

4.2.1. Өслек өслеген каплау жирлек территориясендә Куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәмин итә, шулай ук әйләнә-тирәлекнең архитектур-сәнгать кыяфәтен формалаштыра.

4.2.2. Жирлек территориясен төзекләндерү максатыннан түбәндәге капламалар

билгеләнде::

- каты (капиталь) - асфальт-бетон, цемент-бетон, табиғый таш һ. б. материаллардан ясалган монолит яки жыелма командалар.;

- табиғый яки ясалма коелучы Материаллардан (ком, вак таш, гранитлы чүплекләр, керамзит, резин крошка һ. б.) ясала торган йомшак (капиталь булмаган) - табиғый хәлдәге, коры катнашмалар, тыгызланган яки ныгытылган бәйләгечләр белән ныгытылган яки ныгытылган коры катнашмалар.;

- үлән катламын эзерләү һәм утырту буенча махсус технологияләр буенча башкарыла торган газоннар - газоннар;

- катнаш - представляющие ярашуы катлам күрсәтелгән югарырак (мәсәлән, плитка, утопленная бу газон, һ.б.).

Проектта кулланыла торган өслек төрөн ныклы, ремонтка яраклы, экологик яктан чистартырга ярамый.

4.2.3. Капلام төрләрен сайлап алуны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә кабул итәргә кирәк: каты - проектлау вакытына гамәлдә булган иң чик йөкләнешне, характерны һәм хәрәкәт составын, янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып; йомшак - аерым төр территорияләренә (балалар, спорт мәйданчыкларын, этләренә урамда йөртү өчен мәйданчыкларны, жәяү йөрү юлларын һ.б. объектларны) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекле үзенчәлекләрен исәпкә алып; газон һәм экологик объектлар буларак катнаш.

4.2.4. Ябык өслекнең катгый төрләрен коры килеш тоташтыру коэффициенты 0,6, юештә 0,4 булса, кытыршы өслек белән урнаштырырга тәкъдим ителә. Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә чикмән, метлах плиткасы, шома яки ялтыратылган плителәр, баскычлар баскычларында, биналарның керү урыннарындагы канат мәйданчыкларында куллануга юл куймаска кирәк.

4.2.5. Проектлаштырганда өслек өслегенә өслек суларын чыгаруны тәэмин итә торган каты өслекнең авышлыгын күз алдында тотарга кирәк. Терәк зонасында урнашкан агачлар өчен (янкормалы рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр һ.б.) булмаганда, кәүсәдән 1,5 м дан да ким булмаган радиуста өслекләренә саклык төрләрен үтәүне күз алдында тотарга тәкъдим ителә: вак ташлы, галечлы, газ чәчелгән "сотый". Яклау өслеге жәяүлеләр коммуникацияләренә бер дәрәжәдә яисә аннан да югарырак өслекләрендә башкарылырга мөмкин.

4.3. Борт ташлары:

4.3.1. Тротуар һәм машиналар йөрү өлеше кисешкән урында юл борт ташлары куярга кирәк. Борт ташлары машиналар йөрү өлешен нормативтан 150 мм да ким булмаган күләмдә арттыру белән билгеләнә, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

4.3.2. Автотранспортның газонга бәрелүенә юл куймас өчен, газон белән хәрәкәт итү өлеше капланган урыннарда борт ташлары куела.

4.3.3. Газонны саклау һәм жәяүлеләр тротуарларын каплау өчен газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм, ким булмаган арада 0,5 мм артыклык бирүче бакча борты куела.

4.4. Баскычлар, баскычлар, пандуслар:

4.4.1. Жәяүлеләр коммуникацияләреннән Тайпылганда жирлек территориясендә баскычлар урнаштыру күздә тотыла.

4.4.2. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка массалы объектлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә, инвалидлар йортларында һәм баскычларда аларны пандус белән жиһазландыруны күздә тотарга

кирәк.

4.4.3. Пандус булырга тиеш үтәлгән берничә материал белән шероховатой текстурой өслеге башка горизонтальных канавок. Киртәләү пандусы булмаган очракта 75 мм биеклектәге киртәләү бортикын һәм поручнины күздә тотарга кирәк.

4.4.4. Баскычның яки пандусның ике ягы буенча да 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәге 800-920 мм биеклектәге поручнины күз алдында тотарга кирәк, ул кул белән колачлау өчен уңайлы һәм дивардан 40 мм ераклыкта тора.

4.5. Коймалар:

4.5.1. Жирлек территориясендә төзекләндерү максатларында жир участоклары һәм оешмалар, рекреацион зоналар чикләре буенча 0,3-3,0 м биеклектәге коймалар (декоратив, саклагыч) куллануны күздә тотарга рәхсәт ителә.

Жәмәгать, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлаштыру тыела. Тышкы кыяфәтне жирлек администрациясе белән билгеләнгән тәртиптә килештергән очракта, декоратив металл коймалар куллану рәхсәт ителә.

Шәхси торак төзелешендәге жир участоклары коймаларының максималь биеклегә, тышкы кыяфәте һәм конструкцияләре муниципаль берәмлекнең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнә.

4.5.2. Киртәләрне проектлауны, аларның урнашуына һәм гамәлдәге нормаларга, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогына, индивидуаль проектлау проектларына карап башкарырга кирәк.

4.5.3. Жирлектәге магистральләр һәм транспорт корылмалары коймаларын ГОСТ Р 52299, ГОСТ 26804 ГОСТ нигезендә проектларга кирәк.

4.5.4. Газоннар тоташкан урыннарда, автотранспорт стоянкаларына, автомобильләр китү һәм газон аша тропларны таптату урыннарында 0,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге саклагыч металл коймалар урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

4.5.5. Жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда 1,1-3,0 м биеклектәге киртәләрне проектлаганда, ремонт яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирүче киртәләр конструкцияләрен күздә тотарга кирәк.

4.5.6. Интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яки төзелеш һәм реконструкция эшләре житештерү зоналарында агачлар үсү урыннарында, яше, агач тоқымына һәм башка характеристикаларга карап, 0,9 м (һәм аннан күбрәк) диаметрлы саклагыч өстәл киртәләрен күздә тотарга кирәк.

4.6. Кече архитектура формалары:

4.6.1. Кече архитектура формаларына (МАФ) түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, шәһәр жиһазлары, муниципаль берәмлек территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жайланмалар.

4.6.2. Су корылмаларына фонтаннар, эчәргә яраклы фонтанчиклар, бюветлар, декоратив сулыклар керә.

4.6.3. Эчәргә яраклы фонтанчиклар ял итү зоналарында һәм кешеләр күпләп жыела торган урыннарда урнашкан. Эчәргә яраклы фонтанчик урнаштыру урыны һәм аңа яқын килүне каты өслек белән жиһазларга кирәк, биеклегә өлкәннәр өчен 90 см һәм балалар өчен 70 см дан да артмаска тиеш.

4.7. Муниципаль берәмлек жиһазлары:

4.7.1. Муниципаль берәмлек жиһазларына түбәндәгеләр керә: жәмәгать киңлекләре, рекреация һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял

скамейларының төрле төрлөрө; өстэл уеннары, жэйге кафелар өчен майданчыктарда скамей һәм өстәлләр һ. б.

4.7.2. Урнаштыру скамей кирәк күздә тотарга каты төрлөрөн каплау яки фундамент. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар майданчыктарында йомшак катламнарда эскәмияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

4.7.3. Өслеге скамья өчен ял башкарыла Агачтан Белән Төрле төрлөрө водоустойчивой эшкәртү.

Бәлки үтәргә скамья һәм өстәлләр берсе агач пень-бура, бүрәнәләр һәм плах, юк, сколов һәм кискен углов.

4.8. Спорт жиһазлары:

4.8.1. Спорт жиһазлары-ул халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән, спорт, физкультура майданчыктарында урнашкан жиһаз.

4.8.2. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод житештерүендә дә, махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин.

4.9. Балалар майданчыктары:

4.9.1. Балалар майданчыктары төрле яшьтәге балалар өчен уеннар һәм актив ял итү өчен билгеләнгән.

4.9.2. Мәктәпкәчә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен балалар майданчыктарын торак төзелеш участкасында, кече һәм урта мәктәп яшендәге майданчыктарны, комплекслы уен майданчыктарын төркем яки микрорайон Территорияләрендә, спорт-уен комплексларын һәм шуу урыннарын торак район паркларында урнаштырырга киңәш ителә.

4.9.3. Торак йортлар һәм ижтимагый биналар тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыктары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 м, комплекслы уен майданчыктары-40 м, спорт - уен комплекслары-100 м дан да ким булмаска тиеш.

4.9.4. Тарихи яки югары сыйфатлы төзелеш шартларында майданчыктарның күләме территориаль мөмкинлекләргә бәйле рәвештә, балалар майданчыгы урнашчак урынга якин территориядә яшәүче күпчелек халыкның ризалыгы белән, торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән 10 метрдан да ким булмаган ераклыкта кабул ителергә мөмкин.

4.9.5. Балалар майданчыктары транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылыш майданчыктарыннан, кунак тукталышларыннан, чүп-чар жыю урыннарыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларыннан изоляцияләнергә тиеш.

4.10. Спорт майданчыктары:

4.10.1. Спорт майданчыктары халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгыйльләну өчен билгеләнгән.

4.10.2. Спорт майданчыктары чикләреннән алып торак йорт тәрәзәләренә кадәр минималь ераклыкны, майданчыкның тавыш характеристикасына карап, 20дән 40 м га кадәр кабул итәргә киңәш ителә.

4.10.3. Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементлары исемлегенә йомшак һәм газон капламалары, спорт жиһазлары керә.

4.10.4. Майданчыктар 2,5-3 м биеклектәге чөлтәрле коймалар белән жиһазландырылырга тиеш, ә спорт майданчыктары янәшәсендәге урыннарда - 1,2 м биеклектә.

5 статья. Урамнарны яктыртуны оештыру

5.1. Урамнар, юллар, майданнар, ижтимагый территорияләр, торак йортлар территорияләре, сәнэгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре жирлек башкарма комитеты раслаган расписание буенча тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

5.2. Урамнарны тышкы яктырту челтәрләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау махсулаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5.3. Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле барлык яктырту жиһазларын яктырту эшендә житешсезлекләр яктырту жиһазлары милекчеләре (хужалары) тарафыннан ачыкланганнан соң ук бетерелергә тиеш.

5.4. Жирлек территориясендә түбәндәгеләр тыела: - чыбыкларны һәм кабельләрне урамнарны яктырту һәм яктырту жайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру; - чыбыклар өзелгән, терәк, изоляторлар зарарланган очракта, урамнарны яктырту челтәрләрен һәм яктырту жиһазларын эксплуатацияләү.

5.5. Урамнарны яктыртуны оештыруга техник таләпләр гамәлдәге техник нормалар һәм тиешле электр челтәрләрен проектлауга карата кагыйдәләр белән билгеләнә.

5.6. Тышкы яктырту өчен урамнарны яктырту өчен билгеләнгән энергияне саклаучы яктырткычларны кулланырга кирәк. Урам яктырту жайланмаларын монтажлаганда бер юлда яки бер юлда гына бер типтагы яктырткычлар, терәкләр һәм кронштейннар куллану рөхсәт ителә.

5.7. Светильникларны проект биекlege, элмә тактасы, наклон почмагы, яктырткычлар һәм яктыртыла торган участка кагылышлы нигезләмә нигезендә монтажларга кирәк.

5.8. Яктырткычларны ныгыту ышанычлы булырга һәм эксплуатацияләү процессында яктырткычның торышын ирекле рәвештә үзгәртү мөмкинлеген юкка чыгарырга тиеш.

5.9. Төяп-якты вакытта урам-юл челтәре элементларын яктыртуның янып торган яктырткычлары булу рөхсәт ителми, моңа ремонт эшләрен үткәрү өчен кыска вакытлы кертелү керми.

5.10. Төзүне, реконструкцияне, ремонтлауны һәм тышкы яктырту челтәрләренә торышын тикшереп торуны тиешле челтәрләренә милекчеләре (баланс тотучылар) гамәлгә ашыра.

5.11. Челтәрләр милекчеләре (баланс тотучылар) тышкы яктырту челтәрләренә энергия нәтижәлелеген арттыру, шул исәптән челтәрләрен һәм урамнарны яктырту белән идарә итү системаларын реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча чаралар күрә.

6 статья. Урналар

6.1. Халык күпләп йөри торган урыннарда, урамнарда, пассажир транспорты тукталышларында, сәүдә объектларына керү урыннарында урналар куела.

Жирлек территориясендә урналар урнаштыру (күчерелергә мөмкин) милекчеләр, биналар, корылмалар яки аларда биналардан, шулай ук жир кишәрлекләре чикләрендә - төп һәм якин-тирә территория чикләрендә мөстәкыйль башкарыла.

6.2. Чүп савытлары төзек хәлдә, тулысынча, ләкин көненә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чистартылырга тиеш.

6.3. Чүплекләрне карап тоту һәм санитар торышы өчен җаваплылык 6.1. п. күрсәтелгән затларга йөкләнә. Шулай ук якын-тирә территорияләрне җыештыручы оешмалар, учреждениеләр, предприятиеләр, сәүдә оешмалары да катнашты.

6.4. Чүплекләрне урнаштыру җәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәт итүен, инвалид һәм балалар коляскалары йөрүен исәпкә алып башкарыла.

6.5. Тыелган:

- чүп савытларын чүп-чар белән тулыландыру;
- тротуарларга һәм газоннарга чүп-чар сибү, шул исәптән чүп савытларын алмаштырганда;
- чүп-чар белән пакетларны 3 сәгатьтән артык вакыт эчендә территорияне җыештыру эшләрен башкарганнан соң урнаштыру.

7 статья. Биналар, корылмалар, коймалар фасадлары эчтәлеге

7.1. Биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның (шул исәптән вакытлыча), электр тапшыру линияләренең, кече архитектура формаларының, мәгълүмати конструкцияләренең, терәкләрнең, кронштейннарның милекчеләре, милекчелек хокукында тышкы яктырту һәм контакт челтәре һәм башка төзекләндерү элементларының милекчеләре күрсәтелгән объектларны төзек карап тотарга тиеш. Күрсәтелгән объектлар чиста булырга, үз белдеге белән урнаштырылган мәгълүмати, һәм (яисә) реклама конструкциясендә, язуларда булмаска, шулай ук коррозиясе булмаска тиеш.

7.2. Эчтәлек фасадларын биналар (шул исәптән торак йортлар) үз эченә ала:

- конструктив элементларның һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, канатларын һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, декоратив детальләрен һәм башка конструктив элементларны эксплуатацион күрсәткечләрен тоту.;
- водостокларның, водосток торбаларның һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм карап тотылуын тәмин итү;
- герметизация, тегү һәм тегү тегүләр, ярыклар һәм сайлау;
- отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту.;
- тәрәзә юу;
- биналарны, корылмаларны һәм корылмаларны техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары белән каралган башка таләпләрне үтәү.

7.3. Бина фасадларын һәм аларның конструктив элементларын үз белдеге белән яңадан җиһазландыру тыела. Биналарның фасадларын һәм аларның конструктив элементларын яңадан җиһазландыру Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры китереп башкарыла.

7.4. Биналар, корылмалар, корылмаларның фасадлары күзгә күренерлек зыян китерергә тиеш түгел, шул исәптән фасад өслегенең 5% тан артыгын били торган бизәкләү катламының жимерелүе, су үткәргеч торбалар, каргалар һәм чыгарылмаларның фасадлары.

7.5. Окрашенные өслеге фасадлар булырга тиеш равными, однотонным, башка таплар һәм поврежденных урыннар.

7.6. Биналарның, торак йортларның, коймаларның, корылмаларның (шул исәптән вакытлыча) фасадларын буяу, Капиталь һәм агымдагы ремонтты аларның техник торышына һәм тышкы кыяфәтенә карап башкарыла.

7.7. Цоколейларны һәм фасадларны ремонтлау дымлы чистарту мөмкинлеге

бирүче материаллар белән башкарыла.

7.8. Балкон, козырек конструкцияләренәң жиимерелү билгеләрен ачыклаганда, милекчеләр, биналарның, корылмаларның, корылмаларның баланс тотучылары, идарәче оешмалар кешеләрнең иминлеген тәмин итү һәм мәгълүматның алга таба үсешен кисәтү буенча кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

7.9. Белем, Корылмалар фасадларын реконструкцияләү, шулай ук тәрәзә һәм ишек юлларын урнаштыру, алыштыру әлеге Кагыйдәләр нигезендә билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

8 статья. Сезонлы урып-жыюга таләпләр

8.1. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шулай ук көзге-кышкы чорда янәшәдәге территорияләрне жыештыру 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр гамәлгә ашырыла. Нава шартларының кискен салкынаюына, кар яууга һәм көзге-кышкы чорда салкын нава торышы билгеләнүгә бәйле рәвештә, жирлек башкарма комитеты карары белән үзгәрергә мөмкин.

8.2. Көзге-кышкы чорда территорияне жыештыру бер үк вакытта кар, боз, чүп-чар чыгаруны күздә тоту.

8.3. Нава шартларына бәйле рәвештә каты өслекле территорияләр кар, боз һәм кар өстеннән бөтен киңлеккә кадәр чистартылырга тиеш.

8.4. Бозлавыкта, беренче чиратта, бозлавыкка каршы материаллар белән чистартылган ком яки рөхсәт ителгән ком, күтәрелеш (шул исәптән баскычлар), чатлар, жәмәгать транспорты тукталышлары урыннарында тукталыш һәм утыру мәйданчыклары, жәяүлеләр кичүе, тротуарлар чистартыла һәм коела.

8.5. Юлларны, мәйданнарны, тротуарларны, юлларны кардан чистартуны кар яву белән үк башларга кирәк. Кар күпләп явканда һәм кар ташыган вакытта тротуарларны һәм жәяүлеләр юлларын кардан чистарту автотранспортның һәм жәяүлеләрнең иминлеген тәмин итүне исәпкә алып, барлык кар яву вакытында башкарылырга тиеш.

8.6. Биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның кар, боз сөңгеләре, кәрниз элмәкләре, балкон, саклагыч козыреклар, элмә һәм башка чыгыш ясаучы конструкцияләрен, түбәләрне, боз сөңгеләрен, балконнарны чистарту бурычы мондый объектларның милекчеләренә йөкләнә.

8.7. Түбәләрне кардан чистарту һәм боз сөңгеләрен бетерү жәяүлеләр өчен саклык чараларын кулланып тәүлекнең якты вакытында башкарыла. Шулай ук вакытта агачларны, куакларны, электр үткәргечләрен, элемент линияләрен, башка милекне саклау буенча чаралар күрелә. Ташландык кар һәм боз көн саен эшләр тәмамланганнан соң жыештырыла.

8.8. Кар, боз, чүп-чар чыгару закон тарафыннан калдыкларны жыю һәм чыгаруға карата билгеләнгән таләпләр нигезендә башкарыла.

8.9. Жәйге жыештыру 15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр бара. Жәйге жыештыру түбәндәге чараларны үз эченә ала: себерү, чүп-чар жыю, үләнне чабу, чистарту, коймаларны буяу.

8.10. Үләнне чабу кирәк булган саен башкарыла (үләннәрнең рөхсәт ителгән биеклеге 20 см дан да артмый).

8.11. Үлән чабуны тәүлекнең якты вакытында башкарырга кирәк. Яңгыр, кие томан вакытында үлән чабу (50 метрдан кимрәк күренеш булганда) һәм көчле жыл булганда гына тыела.

9 статья. Гомуми файдаланудагы территорияне сезонлы жыештыру һәм санитар чистартуны оештыру

9.1. Гомуми файдаланудагы территорияләрне сезонлы жыештыру һәм санитар чистартуны оештыру жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

9.2. Жирлекнең башкарма комитеты гомуми файдаланудагы территорияләрне даими рәвештә жыештыруны һәм санитар чистартуны оештыра.

9.3. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә калдыкларны санкцияләnmөгән урнаштыру урыннары ачыкланганда, әлеге территория чистартылырга тиеш.

9.4. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә калдыкларны урнаштыруның рөхсәт ителмөгән урыннары ачыкланганда, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә вәкаләтле орган мөрәжәгатә, йә күрсәтмәләре нигезендә, күрсәтелгән территорияне жыештыру, күрсәтмәдә билгеләнгән вакытта, гомуми файдаланудагы урыннар территориясендә рөхсәтсез чүп-чар урнаштыруда гаепле затлар даирәсен билгеләү буенча чаралар уздырылганнан соң башкарыла.

9.5. Калдыкларны санкцияләnmөгән урнаштыру урыннарын ачыклау кызыксынучы затларның, хәбәрләренң, шулай ук мәгълүматның башка чыганакларының, шул исәптән массакуләм мәгълүмат чараларының мөрәжәгәтьләре буенча гамәлгә ашырыла.

10 статья. Коммуникацияләрне төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен уздыруга төп таләпләр

10.1. Жирлек территориясендә юл, төзелеш һәм башка жир эшләрен житештерү Биектау муниципаль районы башкарма комитетының административ-техник инспекциясе тарафыннан бирелгән тиешле эшләренә башкаруга рөхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла.

10.2. Жир асты коммуникацияләрен яисә төзелеш эшләренә башка төрләрен салганда төзелеш һәм ремонт оешмалары гаебе белән башкарылган юл өслекләренә, яшелләндерүнең һәм төзекләндерү элементларының жимерелүен һәм зарарлануын эшләр башкаруга рөхсәт алган оешмаларга (ордер) тулы күләмдә рөхсәт кәгазе (ордер) алырга кирәк, алар жирлекнең башкарма комитеты (ордер) белән килештерелгән срокларда бетерергә тиеш.

10.3. Эшләр тәмамланганнан соң 24 сәгать эчендә, ел фасылларына бәйсез рәвештә, юлның юл өлешен каплау транспорт һәлакәтсез хәрәкәтен тәмин итү чикләрендә һәм механикаштырылган жыештыру мөмкинлекләрендә торгызылырга тиеш. Юл киеме конструкциясе аны ачканнан соң гамәлдәге конструкциядә бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу турында килешүдә (килешүдә) күрсәтелгән срокларда, әмма язгы-жәйге чорда - 1 айдан да соңга калмыйча һәм көзге-кышкы чорда - 2 айдан да соңга калмыйча торгызылырга тиеш.

10.4. Жир эшләрен башкаручы зат эшләренә башкарган урында үзе белән рөхсәтнең күчermәсен һәм эшләренә башкаруны оештыруның план-схемасын алырга тиеш.

10.5. Эшләр башкаручы затлар, юл, төзелеш, авария һәм башка жир эшләрен башкару өчен жаваплы вазыйфаи затлар әлеге кагыйдәләр, төзелеш нормалары, кагыйдәләр, техник регламентлар, стандартлар, төзелеш һәм эшләр башкару өлкәсендә башка норматив актлар, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, жирлекнең муниципаль хокукый актлары нигезендә эшләр алып барырга тиеш.

10.6. Киеренкелек астында булган кабельләренң яки гамәлдәге

газүткәргечләрнең сак зонасында эшләр башкаруны эшләр житәкчесе, бу коммуникацияләрдән файдаланучы оешма вәкилләренен турыдан-туры күзәтүе астында башкарырга кирәк.

10.7. Жир эшләре барышында коммуникацияләр, жир асты корылмалары яки шартлаткыч материаллар проектында күрсәтелмәгән жир эшләре ачыкланган очракта, жир эшләре тиешле органнарның, шулай ук коммуникацияләрнең хужаларының рөхсәтен алганчы туктатылырга тиеш.

10.8. Юл катламнарын, тротуарларны, газоннарны ачканда, тиешле эшләр башкарганда туфракның уңдырышлы катламын саклау һәм куллану тәэмин ителә.

10.9. Төнге вакытта эшләмәүче механизмнар һәм машиналар юлларның машиналар йөрү өлешеннән арынырга тиеш.

Жәяүлеләрнең иминлеген тәэмин итү өчен, жир эшләре башкаручы затлар, перилалы түшәмнәр һәм күперләргә бер-берсеннән 200 метрдан да ким булмаган арада урнаштырырга бурычлы.

10.10. Подрядчы оешмалар һәм эшләр башкару өчен җаваплы затлар, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә, күрсәтелгән эшләргә сыйфатсыз башкарган һәм бозылган төзекләндерү элементларын (объектларын) торгызган өчен җаваплы.

10.11. Жир эшләрен рөхсәтсез (ордер) житештерү аларны житештерүче затны бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу вазыйфаларынан азат итми.

10.12. Административ җаваплылыкка тарту бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу буенча вазифалардан азат итми.

10.13. Эшләр башкаруга рөхсәт биргән Орган, гамәлдәге законнар нормалары белән билгеләнә торган тиешле эш төрләрен башкару тәртибен, шулай ук ордерда билгеләнгән эшләргә башкару шартларын (эшләргә алып бару вакыты, ысулы), Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гаепле затларны җаваплылыкка тарту белән, эшләргә алып баруга рөхсәтне юкка чыгарырга хокуклы.

10.14. Авыл жирлегә территориясендә юл, төзелеш һәм башка жир эшләре башкару тыела:

- аларны житештерүгә рөхсәтсез юл, төзелеш һәм башка жир эшләре башкару;;
- тарихи һәм мәдәни ядкярләр территориясендә мәдәни мирас объектларын саклау буенча тиешле орган рөхсәтеннән башка, аларга зыян китерү, жимерелү яки юкка чыгару куркынычы тудыручы жир эшләре башкару;;

- гамәлдәге корылмаларга, коммуникацияләргә, яшел үсентеләргә һәм төзекләндерү элементларына зыян китерү ; ;

- Материалларны эш урынына рөхсәттә билгеләнгән эш башлану срогыннан алдарак китерергә;;- готовить раствор и бетон непосредственно на проезжей части улиц и дорог;

- производить откачку воды из колодцев, траншей и котлованов на газоны, территорию зеленых насаждений, тротуары и проезжую часть улиц и дорог;

- оставлять на проезжей части улиц, дорог, тротуарах, газонах землю и строительный мусор после окончания работ;

- занимать излишние (неустановленные в разрешении на производство работ) площади под складирование строительных материалов, огораживать территории, выходящие за установленные в разрешении границы;

- загромождать проходы и въезды во дворы, нарушать проезд транспорта и движение пешеходов;

- засыпать землей и строительными материалами деревья, кустарники, газоны, проезжую часть дорог, улиц, тротуары, территории, не выделенные для производства работ.

11 статья. Сәүдә объектлары янындагы территорияләрне карап тоту һәм төзекләндерү таләпләре

11.1. Вак сату объектларын рөхсәтсез урнаштыру тыела.

11.2. Жирлекнең муниципаль милкендәге жир кишәрлекләрендә һәм дәүләт милке чикләnmәгән жир кишәрлекләрендә стационар булмаган сәүдә объектларын (хезмәт күрсәтү буенча стационар булмаган объектларны) жирлек территориясендә хезмәт күрсәтүләр күрсәтү буенча стационар булмаган сәүдә объектын (стационар булмаган объектны) урнаштыруга шартнамә нигезендә бирелгән рөхсәтсез урнаштыру тыела.

11.3. Стационар булмаган объектларны урнаштыру чоры, шартлар, техник характеристикаларга таләпләр сәүдә стационар булмаган объектын урнаштыруга рөхсәт бирүдә яисә сәүдә объектын урнаштыруга (эксплуатациягә) шартнамәдә билгеләнә.

11.4. Төзекләндергәндә жир һәм төзелеш-монтаж эшләрен башкару таләп ителгән сәүдә объектлары өчен жир эшләрен житештерүгә рөхсәт алу таләп ителә.

11.5. Сәүдә объектын демонтажыннан соң, мондый объектның милекчесе (кулланучы) тирә-юньдәге территорияне төзекләндерүне торгызырга тиеш.

11.6. Мондый жир кишәрлекләренең милек хокукына бәйсез рәвештә сәүдә объектына тоташкан жир кишәрлекләрендә төрле объектлар (манекеннар, алып киленгән меню һ.б.) урнаштыру тыела.

11.7. Сәүдәнең стационар булмаган объектлары (хезмәт күрсәтү буенча стационар булмаган объектлар) хужалары якындагы территориянең тиешле санитар-техник торышын тәмин итә.

11.8. Стационар сәүдә объектларын оештыру санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен, шулай ук әлегә Кагыйдәләр таләпләрен үтәп, бердәм тәртиптә рөхсәт ителә.

12 статья. Калдыклар жыюны һәм алып китүне оештыруда катнашу

12.1. Жирлек территориясендә каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым), жыю эшчәнлеген оештыру гамәлдәге законнар һәм әлегә Кагыйдәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

12.2. Барлык төр калдыкларны туплау, жыю һәм алып китү калдыклар милекчеләре тарафыннан калдыкларны жыю һәм транспортлау эшчәнлеген гамәлгә ашыручы индивидуаль эшкуар белән төзелә торган каты коммуналь калдыклар белән эш итү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гамәлдәге законнарда каралган шартнамәләр нигезендә оештырыла.

12.3. Калдыкларны чыгару гамәлдәге законнар нигезендә төзекләндерелгән урнаштыру объектларына гамәлгә ашырыла.

12.4. Калдыклар жыю графигы калдыкларны алып китүнең уңайлылыгын тәмин итәргә тиеш..

13 статья. Халыкның аз мобильле төркемнәре өчен торак мохите һәркем файдалана алырлык булуга аерым таләпләр

13.1. Торак мохитен төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын проектолаганда, өлкән яшьтәге затлар

һәм инвалидлар өчен торак пунктлар тирәлегенән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны гамәлдәге законнар нормалары нигезендә картлар һәм инвалидларның күчеп йөрүенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тоту тәкъдим ителә.

13.2. Өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә китерә торган проектлау, төзү, техник чаралар һәм жайланмалар урнаштыру, расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

14 Статья. Ижтимагый катнашуны оештыру принциплары

14.1. Ижтимагый катнашуның барлык формалары барлык кызыксынучы якларны тулысынча жәлеп итүгә, аларның чын мәнфәгатьләрен һәм кыйммәтләрен ачыклауга, теләсә нинди үзгәрешләренә проектлауда чагылдыруга, проектларны тормышка ашыру максатларына һәм планнарына ирешүгә, территорияне үстерү стратегиясен гамәлгә ашыручы барлык субъектларны бергә туплауга һәм берләштерүгә юнәлдерелгән.

14.2. Территорияне төзекләндерү проектлары буенча ачык фикер алышуны проект бурычларын формалаштыру этабында һәм проектлаштыруның һәр этабы нәтижәләре буенча оештырырга киңәш ителә.

14.3. Территорияне төзекләндерү һәм үстерүгә кагылышлы барлык карарлар, жирлек халкының фикерен исәпкә алып, ачыктан-ачык кабул ителергә тиеш.

14.4. Халыкка һәм башка тормыш субъектларына төзекләндерү һәм әйләнә-тирә мохитне комплекслы үстерү өлкәсендәге бурычлар һәм проектлар турында мәгълүмат житкерү һәм мәгълүмат алу дәрәжәсен арттыру өчен әлеге юнәлешләр буенча барлык мәгълүмат Биектау муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

14.5. Комплекслы төзекләндерү проектларын тормышка ашыру һәм карарлар кабул итү процессында гражданның катнашу өчен ижтимагый катнашуның түбәндәге формалары булырга мөмкин:

- территорияне үстерү буенча максатларны һәм бурычларны уртақ билгеләү, әйләнә-тирә мохит проблемаларын һәм потенциалларын инвентаризацияләү;
- сайлап алынган территориядә активлыklarның, функциональ зоналарның һәм аларның үзара урнашуын билгеләү;;
- жиһазлар, капитал булмаган объектлар, кече архитектура формаларын, аларның функциональ билгеләнешен, тиешле габаритларны, стиль чишелешен, материалларны тикшерү һәм сайлау;;
- территориянең функциональ зоналашуын исәпкә алып, типтагы катламнарны сайлап алу буенча консультацияләр ; ;
- яшелләндерүнең күздә тотылган төрләре буенча консультацияләр;
- яктырту һәм яктырту жиһазларының фаразланган төрләре буенча консультацияләр ; ;
- проектны эшләүдә катнашу, архитекторлар, проектлаучылар һәм башка профильле белгечләр белән карарлар буенча фикер алышу;
- проектлау процессында катнашучылар һәм булачак кулланучылар, шул исәптән жирле халык (олылар һәм балалар), эшмәкәрләр, күрше территорияләренең милекчеләре һәм башка кызыксынган яклар белән проект карарларын килештерү.

14.6. Проектларны гамәлгә ашырганда, планлаштырыла торган үзгәрешләр һәм бу процесста катнашу мөмкинлекләре турында жәмәгәтьчелеккә мәгълүмат житкерүне тәмин итәргә кирәк.

15 Статья. Эчтәлек йорт хайваннары һәм кошлар

15.1. Йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өченче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозмаска тиеш.

15.2. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль башкаралар.

15.3. Авыл жирлегендә яшәүчеләр тарафыннан авыл хужалыгы хайваннары (сыерлар, сарык, кәжәләр, дунгызлар һәм башка) һәм кош-кортларын карап тоту шәхси торак йортлар территорияләрендә рөхсәт ителә.

15.4. Барлык продуктлы хайваннар (эре мөгезле терлек, кәжәләр, сарыклар, дунгызлар, атлар) биркования юлы белән мәжбүри рәвештә теркәлергә тиеш.

15.4. Йорт хайваннарын көтү урыннарында, хужасы күзәтүе астында яисә аның кушуы буенча, жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган көтү урыннарында чыгарырга рөхсәт ителә.

15.5. Йорт хайваннарын урамда 7.00 сәгатътән 23.00 сәгатъкә кадәр йөртергә рөхсәт ителә. Башка вакытта урамда йөргәндә хужалар урамнарда һәм торак йортларның ишегалларында тынлыкны тәмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

15.6. Этләрне торак һәм изоляцияләнгән биналардан уртақ ишегалларына һәм урамга кыска поводкада һәм бордникта гына алып чыгарырга була, чөнки өч айга кадәр щенков кала.

15.7. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегаллары, тротуарлар, урамнар, парклар, газоннар, балалар мәйданчыклары, скверлар, мәйданнар, шулай ук торак йортлар подъездлары белән пычрануга юл куймаска тиеш. Этләрне, мөчеләрне һәм башка вак хайваннарны урамда йөргән вакытта хужа үзе белән йорт хайваннарының табигый күнегүләрен тулысынча жыештыруны тәмин итүче кирәк-яраклар булырга тиеш, алар мәйданчыкларда чүп контейнерларына ташланырга тиеш.

15.8. Этне поводкадан урамда гына чыгарырга була. Булмаганда махсус билгеләнгән мәйданчыкларда жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнгән буш урыннарда, кабымлыкларда һәм башка урыннарда йөрү рөхсәт ителә.

15.9. Этләрне дрессировкалау бары тик яхшы койма белән әйләндереп алынган мәйданчыкларда яки жирлек территориясендә генә үткәрелергә мөмкин.

15.10. Йорт хайваннарын юллардан тәүлекнең якты вакытында гына узып китәргә кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынарак жибәрергә кирәк.

Йорт хайваннарын асфальт өслекле юлда грунт юлларынан һәм сукмаклардан узып китү мөмкинлеге булганда алып бару тыела.

15.11. Йорт хайваннарын урамда калдырганда терлекләр хужалары яшел үсентеләрне бозудан һәм терлекләрне куып чыгаруга киткән чыгымнарны каплай.

15.12. Йорт кәжәләре йорт яны территорияләре эчендә яки көтүлекләрдә хужалар күзәтүе астында гына асралырга тиеш.

15.13. Рөхсәт ителми:

1) хайваннарны балалар мәйданчыкларына, мәктәп, балалар бакчалары территорияләренә, ашханәләргә, сырхауханәләргә, азык-төлек кибетләренә юл куярга;;

2) йорт хайваннарын пляжларда йөртү һәм аларны сулыкларда коену;

3) тыю язуы булган очракта, учреждениеләргә хайваннарга юл куярга;

4) торак пунктлар территориясендә озата бармыйча гына хайваннар һәм

кошлар чыгару;

5) исерек хэлдә булган затларга, шулай ук ундүрт яшькә житмәгән затларга хайваннарны урамда йөртү;

б) йорт хайваннарын һәм кошларны балконнарда, лоджияләрдә, гомуми файдаланудагы урыннарда (чиктәш фатир коридорларында, баскыч күзәнәкләрендә, чарлактарда, подвалларда һәм башка ярдәмче биналарда даими тоту.);

7) махсус чаралар (күргәзмәләр һ.б.) үткәрү урыннарыннан тыш, йорт хайваннарының жирлекләр территорияләрендә булуы.

15.14. Йорт хайваннары һәм кош-корт хужалары бурычлы:

1) хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, тәэмин итүче терлекләрнең котыру белән чирләвенәң соңгы очрагыннан соң ике ай узуы, эпизоотиягә каршы һәм профилактик чаралар уздырылу белән бәйлә рәвештә, Татарстан Республикасы Президентының № УП-975 карары белән Татарстан Республикасының түбәндәге аерым территорияләрендә терлекләр котыру авырулы булганга иминлексезлеге сәбәпле кертелгән карантинны бетерергә.;

2) хайваннарның урнашу урынын даими контрольдә тотарга.;

3) хайваннар авырганда һәм алар үлгән очракта, шулай ук үз-үзләрен гадәти булмаган тотканда кичекмәстән ветеринария учреждениеләре белгечләренә хәбәр итәргә. Алар килеп житкәнче, изолировать хайваннар белән билгеләре авырулар;

4) ветеринария белгечләре таләбе буенча хайваннарны карау, диагностика тикшеренүләре, саклау прививкалары һәм дөвалау-профилактик эшкәртүләр өчен бирергә.

15.15. Үлгән терлекне күмү махсус билгеләнгән урында махсуслаштырылган оешма тарафыннан башкарыла.

15.16. Үз территорияләрендә каравылчы этләре булган оешмалар бурычлы:

1) теркәргә эт гомуми нигезләрдә;

2) асрарга эт ныклы бәйдә;

3) килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген төшереп калдырырга;

4) этләрне яхшы әйләндерелгән территориядә яки гомуми файдаланудагы территориядән читкә кергәндә кисәтү язуы булган очракта гына төшереп калдырырга.

15.17. Жәмәгать урыннарында булган, озата баручы затлардан башка күзәтүчесез хайваннар тотылырга тиеш.

15.18. Сукбай хайваннарны аулаган махсус предприятие яки жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешү нигезендә башкарыла ала.

15.19. Сукбай хайваннарны тоту чараларын гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм ижтимагый эхлак нормаларын үтәү принципларына нигезләнә.

15.20. Рөхсәт ителми:

1) тиешле карардан башка, шәхси йортлар территориясеннән һәм фатирлардан малларны тартып алырга.;

2) этләрне кибет, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре һ. б. янында бәйдән төшерергә.;

3) ветеринария органнары рекомендациясеннән башка, приманкалар һәм башка тоту чараларын кулланырга.

16 статья. Жирләү урыннарын карап тоту

16.1. Жирләү урыннарын этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә карап

тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

16.2. Жирләү урыннарын санитар тоту дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырыла (алга таба - сатып алу). Сатып алу провайдерны (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдән башлана һәм контракт якларының йөкләмәләрен үтәү белән тәмамлана. Федераль закон нигезендә сатып алуларны гамәлгә ашыру турында белдерү урнаштыру яки тәминатчыны (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдә катнашырга чакыру жибәру каралмаган булса, сатып алу контракт төзүдән башлана һәм яклар тарафыннан йөкләмәләрен үтәү белән тәмамлана;

16.3. Жирләү урыннарын карап тотуга карата таләпләр:

16.3.1. зиратлардагы жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Урны территорияләрендә жәмәгать бәдрәфләре булырга тиеш чистартылган;

16.3.2. зираттагы чүп-чар контейнерлары һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган очракта, 3 көнгә кимендә бер тапкыр чыгарылырга тиеш;

16.3.3. агач утыртмаларының авария хәлендә булуы да рөхсәт ителми. Авария хәлендәге агач үсентеләре ачыкланган мизгелдән бер тәүлек эчендә сүтелергә тиеш;

16.3.4. шәхесләре куелмаган каберләр яки үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга, холмик һәм кабер белән жиһазландырылырга тиеш.

16.4. Кышкы чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

16.4.1. зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаган килеш тигез кар өеме булу рөхсәт ителә;

16.4.2. үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юл һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен кар явудан соң ук эшкәртү башланырга тиеш;

16.4.3. иң беренче чиратта кар чыгару, боз өю һәм Үзәк һәм керү юлларынан кар-боз муниципаль берәмлекләрен бетерү зарур;

16.4.4. жәяүлеләр жирләү урыннарында бозлавыкка каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга туплау рөхсәт ителми.

16.5. Жәйге чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

16.5.1. үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм жирләү урыннарында башка территорияләр төрле пычрактан чистартылырга тиеш;

16.5.2. яшел үсентеләрен санитар кисү, агач-куак үсемлекләрен чүп-чардан арындыру чаралары ел саен үткәрелергә тиеш.

16.6. Күмелү урынын, кабер өстендәге корылманы (хачлар, һәйкәлләр, плитәләр, склепалар һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, аны Колумбиядә карау ире(ай), туганнары, вафат булган затның законлы вәкиле яки мәжбүри санитар таләпләрен үтәп башка зат тарафыннан башкарыла.

17 статья. Кагыйдәләрен үтәшешен тикшереп тору

17.1. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлек территориясен төзекләндерү таләпләрен үтәүне тәмин итәргә тиеш.

17.2. Әлеге Кагыйдэләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә (Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә жаваплы булган федераль законнарда һәм Россия Федерациясенң башка норматив хокукый актларында каралган нормалар һәм кагыйдэләр нигезләмэләреннән тыш) жаваплылыкка китерә.

17.3. Төзекләндерү өлкәсендә законнар һәм муниципаль хокукый актлар таләпләрен үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен жаваплылыкка жәлеп итү әлеге таләпләрне үтәүдән һәм кертелгән хокук бозуларны бетерүдән затны азат итми.